

HARCMISTRZ

MIESIĘCZNIK STARSZYNY HARCERSKIEJ
ORGAN NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Rok 13. № 4

WARSZAWA

Kwiecień 1930 r.

GAWĘDA NACZELNIKA.

Na dzień św. Jerzego.

Zwyczajem dorocznym, wprowadzonym przez Skauta Naczelnego Świata, w dzień św. Jerzego, rzymskiego rycerza, nieustraszonego wyznawcy Chrystusa, Patrona skautów, wymieniamy między sobą życzenia. W dniu tym szczególnie, niż kiedy indziej, promienie myśli harcerzy i skautów biegną od miasta do miasta, od kraju do kraju, niewidzialne, a jednak mocną nicią łączące wszystkich harcerzy, wszystkich szczerych skautów, gdziekolwiek po ziemi szerokiej mieszkają.

Ruch nasz, przepojony gorącym patryjotyzmem i wychowujący obywateli - rycerzy, gotowych do największych nawet ofiar dla ojczyzny, uczących się czuć, by żadne dobro Rzeczypospolitej na szwank nie było narażone, bierze szczerzy i wydatny udział w pracy nad poznaniem się i zbliżeniem młodzieży różnych narodów; jest Ruchem chrześcijańskim, na miłości Boga i bliźniego opiera normy stosunków między ludźmi i narodami.

W tej współpracy z innymi narodami bierzemy udział z jasną świadomością tego, iż ani w psychice jednostek ani w psychice narodów nie nastąpiły zmiany budzące nadzieje na bliskość powszechnego pokoju i dobrej woli, Królestwa Bożego. Pamiętamy słowa Skauta Naczelnego: „Hasłem naszych czasów, zarówno narodu jak i jednostki jest, jak się wydadaje, „Selbst ueber alles“, „Wszystko w dół — ja w górę“, a wojna nam pokazała „jak cienka jest powłoka cywilizacji na zwierzęcych skłonnościach ludzi“.

Wiemy dobrze, coby nam zagroziło ze strony zabornych sąsiadów, gdybyśmy ulegli złudom pacyfizmu i zrezygnowali z duchowej i materialnej gotowości obrony naszych ideałów, a także naszego państwa. Musimy być silni, aby być wolnymi. Musimy mieć siłę w służbie prawa.

Miłość Ojczyzny strzeże nas, by nasza miłość ku innym narodom nie stała się sentymentem, otumaniającym jasność myśli i naginającym twardość woli.

Im jaśniej widzimy niebezpieczeństwa na drodze współpracy narodów z sobą, im wyraźniej zdajemy sobie sprawę, że hasła pacyfistyczne wyzyskiwane są przez imperjalizmy i obozy wrogie ideologii chrześcijańskiej i narodowej, przez kapitał międzynarodowy — tem bezpieczniejszej i owocniejszej możemy służyć prawdziwej sprawie pokoju.

Do skautów całego świata, braci naszych, zwracamy się w dniu św. Jerzego z tem życzeniem, by się Ruchowi naszemu powiodło istotnie przyczynić do lepszych warunków życia ludzkości na ziemi i zbliżenia jej ku Chrystusowi, do którego nas wiedzie św. Jerzy.

Patronowie naszych drużyn.

Pierwsi harcerze polscy wprowadzili zwyczaj przybierania przez drużyny wielkich Polaków na Patronów. Wszyscy harcmistrze wiedzą, że głębsza myśl była z tem związana: zbliżyć młodzież do wybitnych postaci dziejowych, zachęcić ją do ich poznawania i do wzorowania się na ich cnotach. W dzisiejszej praktyce w bardzo wielu drużynach o tem się zapomina. Patrona się przyjmuje, bo tak się ustaliło, tego nawet wymagają przepisy, ale związek z nim jest słaby lub żaden. Tak dalece nieraz związek ten nie istnieje, że się bez żalu „zmienia Patrona“, kiedy nasuwa się inny.

Pragnę odnowić myśl twórców Ruchu, wzmóc znaczenie wychowawcze Patronów, przez to także wzmóc więzy z przeszłością, z chlubnymi kartami dziejów bohaterstwa polskiego, dziejów wielkiej myśli i wielkich polskich czynów. Odtąd każda drużyna wpisująca się do Z. H. P. będzie musiała wykazać, że zna życiorys Patrona, którego obiera i że zastanawiała się nad nim. Przy wpisie zaś na rok 1930/31 wszystkie drużyny będą musiały złożyć „zyciorys Patrona drużyny“ na osobnym druku. Szczegóły znajdziesz w rozkazie; już teraz o tem piszemy, aby zachęcić Was do pracy nad poznaniem Patrona Waszej drużyny i do porządnego opracowania jego życiorysu; powołajcie do tego druhowi zamiłowanych w historii, a o pokierowanie opracowaniem poproście profesorów historii.

Druh Mahomet przyrzekł Wam dopomóc — i oto już w tym numerze z przyrzeczenia zaczyna się wywiązywać, rozpoczynając druk „Bibliografji patronów drużyn“ (patrz str. 40 i 46).

Zlot hufcowych i konferencja starszyny odbędą się w Buczu, koło Skoczowa, w Ośrodku Harcerskim, w dn. od 1 do 6 lipca 1930 r. Szczegóły formalne i informacje techniczne znajdziesz w rozkazie G. K. M. Program będzie miał dwa zasadnicze działy: 1) obozowanie, z ćwiczeniami, pokazami gier, nowych metod pracy, 2) omówienie paru zagadnień, wiążących się z pogłębieniem i rozszerzeniem Ruchu. (Dębowa „ofenzywa na młodzież“). W myśl zapowiedzi w poprzedniej gawędzie oczekuję wysunięcia tematów przedewszystkiem przez samych hufcowych. Z grona członków G. K. na razie zgłoszono tematy następujące: 1) Rola hufcowego; sposób jego pracy, 2) gniazda (ogniska) harcerskie, 3) ocena drużyn przy wpisie dorocznym: doświadczenia wartość, postulaty.

Osobiście jeszcze pragnę, 4) usłyszeć sprawozdania z kilku wybranych hufców, z różnego typu środowisk (oczekuję zgłoszeń kandydatów); znaleźć miejsce na omówienie zagadnienia, 5) wilcząt i 6) dalszych kroków w sprawie Starszych Harcerzy zarobkujących.

Oto próba tygodniowego rozkładu godzin w drużynie szkolnej.

I. Dzień — *Staly*: w tygodniu, np. środa „godziny urzędów” drużynowego, sprawy administracyjne (½ — 1 g.), Rada drużyny — 1 g. lub 1½, wizytacja w jednym z zastępów — ½ godziny.

II. Dzień — *Ruchomy*: w tygodniu, np. czwartek — wizytacja zastępów ½ godziny i lub 1½ godziny w rodziców, stosownie do Kółem Przyjaciół i t. p., ½ godziny sprawy administracyjne.

Dla ułatwienia sobie pracy drużyny musi tak regulować zbiórki zastępów, aby te odbywały się w szpitalu lub parę możliwie w jednym dniu, lub jednemu, co najmniej, co umożliwi mu kontrolę przy mniejszym nakładzie czasu.

V. Plan pracy drużyny *)

Schemat zajęć drużyny w ciągu czterech tygodni. Podaje go przykładowo. Dogodny i wymagający małego nakładu czasu drużynowego układ zbiorów zastępów. Zastęp 1 i 2 — „Młodziki”, zastęp 3 i 4 — ochotnicy.

I tydzień. Wtorek 16—17 — godziny urzędowe drużynowego (jednocześnie sekretarza, skarbnika). 17—18.30 — Rada Drużyny — 18.30—19 — wizyta u Prezesa K. P. H.

Czwartek — 16 — 17.30 — zbiórka stała zastępu 1-go — 17.30 — 19 — zbiórka stała zastępu 2-go — 17—19 — wizytacja 1 i 2 zastępów — 19—20 — u rodziców Janika R.

Piątek — 16 — 17.30 — zbiórka stała zastępu 3-go — 17.30 — 19 — zbiórka stała zastępu 4-go. Sobota — 17 — 19 — warsztaty stolarskie (dla amatorów) albo — lekka atletyka.

Niedziela — g. 11 — 13.30 — zbiórka drużyny — zawody — g. 16 — 19 — próba na stopniu młodziaka, albo gry ruchowe, albo pływanie łódką (wiosłarstwo).

II tydzień. Wtorek 17.30 — 19 — kurs dla zastępów — 18.30—19 — rozmowa z kronikarzem. Czwartek — jak wyżej (bez wizytacji).

Piątek — jak wyżej — 16—18 — wizytacja drużynowego w 3 i 4 zastępie — 18—19 — wizyta u rodziców Staucha Y.

Niedziela wolna.

III tydzień — jak pierwszy — wtorek — 18.30—19 — Zarząd K. P. H. — wyjątek niedziela: wycieczka całodzienna do X.

IV tydzień — jak drugi — wyjątek: Piątek — g. 17.30 — 1.

ZAKOŃCZENIE.

Szkic programu pracy rocznej nie wyczerpuje obowiązków programowych drużynowego.

Poważnie pojęta praca w drużynie wymaga tworzenia programów na dłuższą metę. Przecież w ciągu roku nie wychowamy z ochotnika harcerza rzeczospolnie. Program pozatem musi być ogólny i obejmować przyszłość drużyny, kwestię następców drużynowego i ich wyrobienie instruktorskie, zawod, obrany przez chłopców i ich przyszłość.

*) Podaję ten plan, zaznaczając, że nie jest to instrukcja ani regulamin, lecz jedynie do rozmyślenia i wybrania, co odpowiednio. Uwagi i inne „plamy” chętnie będą wykorzystywane. Podkreśle, że o ile uczono nas na kursie gillwellowskim, w Anglii zbiórki zastępów z zasady odbywają się w obecności drużynowego lub przybożnego i z zasady wspólne, t. zn. zastępy pracują oddzielnie, ale w pobliżu i na zakończenie zbiórki schodzą się. Red.

ROZMISZCZENIA HISTORYCZNE.

podał T. Maresz.

Kwiecień	dzien	rok
	4	1794
	5	1917
	10	1525
	10	1831
	10	1917
	14	1923
	15	1920
	19	1809
	19	1831
	19	1919
	23/24	1794
Maj		
	3	1791
	3	1921
	7	1794
	8	1920
	11	1918
	13	1921
	14	1920
	15	1792
	15	1922
	21	1918
	22	1915
	24	1829
	25	1807
	25	1831

WSKAZÓWKI DLA SZANOWNYCH MISTRZÓW PIÓRA, WSPÓŁPRACOWNIKÓW „HARCMISTRZA”.

- 1) Pisać zawiesz tylko na jednej stronie papieru (najlepiej formatu czwartki arkusza), bezwzględnie nie na małych świstkach;
- 2) Zostawiać margines szerokości co najmniej 5 cm.
- 3) Pisać o ile to tylko możliwe na maszynie; jeżeli ręcznie, to czytelnie, nie drobnym piśmem. Kilka drobnych notatek do kroniki, podpisanych raz na końcu.
- 4) Zawsze podpisywać artykuły i notatki imieniem i nazwiskiem, podając dokładny adres autora i zaznaczając, jak artykuł ma być podpisany w drukarni.
- 5) Pisać treściwie (czas, skład i papier kosztują). Zawsze po napisaniu jeszcze przeczytać całość.

Akcja obozowa harcerzy w r. 1929.

d	Chorągiew	I. KURSY		2. OBOZY		3. ZLOT		4. DZEMBORI		R A Z E M	
		liczba harcerzy	h x dni	liczba harcerzy	h x dni	liczba harcerzy	h x dni	liczba harcerzy	h x dni	liczba harcerzy	h x dni
1	Białostocka	1	1	139	2416	9	218	2616	1	50	5032
1	Breska	1	659	2	1285	1	109	1308	18	357	1967
2	Kielecka	3	70	2	108	1	87	1131	3	195	2386
3	Krakowska	3	70	19	406	15	320	3649	19	475	5115
4	Lubelska	3	70	7	142	2148	8	794	37	815	16536
5	Lwowska	1	38	102	21	357	674	9996	2	50	214
6	Łódzka	2	43	1247	16	350	11447	1	25	118	17265
7	Mazowiecka	2	60	1448	35	596	9024	1	***	37	646
8	Piecho-Włodzka	2	71	2262	5	115	3030	—	—	—	10472
9	Pomorska	2	31	1085	12	206	2388	1	525	15	891
10	Poznańska	2	96	2400	38	880	22245	16	413	519	11747
11	Radomska	2	51	1204	—	—	—	1	312	3632	30294
12	Saska	—	—	—	—	—	—	4	100	3	567
13	Warszawska	—	—	—	—	—	—	27	607	6995	4736
14	Wileńska	—	—	—	—	—	—	16	491	5712	19628
15	Wojnicka	—	—	—	—	—	—	6	148	2024	46478
16	Zagłębiowska	—	—	—	—	—	—	7	1700	2380	376
17	Zagraniczna	—	—	—	—	—	—	7	160	1920	6887
18	Główna Kwiera	—	—	—	—	—	—	14	350	8	289
19		—	—	—	—	—	—	14	350	5	548
		25	701	17948	232	5542	125484	108	**4970	60924	409
											1385
											11613
											214356

* Harcerze z zagranicy byli poprzydzielani do rozmaitych obozów.

** Ogólna liczba harcerzy na Zlocie wynosiła 6726, tutaj dane wg raportów K. Ch., przyciem 4 chorągwie danych nie przysłały.

*** Na Dżembori obierano nie Chorągwiemi, lecz grupami, w skład których wchodziły harcerze z różnych Chorągwi (dane wg raportu Komend. Wyprawy)

**** Liczone łącznie z Chor. Warszawską.

UWAGA! Kreska — oznaczać: nie było obozu danej kategorii; puste rubryki: — brak danych.

Wilno. W dn. 8 marca powstało Koło Przyjaciół Harcerstwa przy Zarządzie Oddziału Wileńskiego Z. H. P. Przewodniczącym został wybrany p. Łączyński.

Brodnica. W sierpniu r. b. zjadą się tu hufce żeńskie z całej Polski. W dn. 9 — 11 marca dh-ny Prażmowska, Sokółowska i Dydyńska, członkinie G. K. Z. badały tereny okoliczne i orzekły, że całość jest bez zarzutu.

Wycieczka skautów angielskich. W dn. 20.IV b. r. przybyła do Gdyni lub Gdańska 150 skautów hrabstwa Kent, celem zwiedzenia Polski. Wycieczka spędzi w Polsce 6 dni, marsz-ruta jej przebiega w sposób następujący:

- 20.IV. Przyjazd do Gdyni (Gdańska).
- 20.IV. Przyjazd do Gdyni (Gdańska).
- 21.IV. Przyjazd do Warszawy. Zwiedzanie miasta i izb harcerskich.
- 22.IV. Zwiedzanie miasta dalsze. W południe przyjazd do Krakowa.
- 23.IV. Zwiedzanie Krakowa i Wieliczki.
- 24.IV. Zwiedzanie Katowic i kopalń okolicznych.
- 25.IX. Poznań. Wieczorem wyjazd przez Berlin do Anglii.

Wszystkie drużyny miast wyżej wspomnianych oczywiście zgotują jaknajmilsze przyjęcie angielskich gości.

Naczelniczką Skautek Katolickich w Belgii została drużyna Tadeuszowa Sopoćkowa (Marja Józefa Furquim d'Almeida), Druhostwo Sopoćkowie mieszkają obecnie w Brukseli. Obecna naczelniczka skautek belgijskich była dawniej sekretarką tej organizacji i drużynową I drużyny.

40.000 rowerów rocznie. Olbrzymia gałęź przemysłu, jaką stanowią wielkie wytwórnie materiałów wojennych, musi w czasie pokoju przystosować swą wytwórczość do pokojowych warunków zbytu.

Widomym znakiem tej elastyczności polskiego przemysłu wojennego — jest uruchomienie największej w Polsce fabryki rowerów, produkowanych przez Państwowe Wytwórnie Uzbrojenia w Warszawie — Fabryka Broni w Radomiu. Fabryka ta produkuje rowery pierwszorzędne, wartością konstrukcyjną oraz precyzją wykonania, przewyższające rowery zagraniczne, to też za jakość roweru P. W. U. udzielają dwuletniej gwarancji. Rowery te, zaopatrzone marką fabryczną „Lucznik”, projektu prof. W. Skoczylasa, są swoją trwałością ściśle przystosowane do polskich warunków, a co najważniejsze — są tanie. Produkcja na pierwsze lata przewidziana jest w wysokości 40.000 szt. rowerów, co przy 250-dniowym roku roboczym daje 160 rowerów dziennie. Można śmiało twierdzić, że już w bieżącym roku rower z marką „Lucznik” będzie maszyną najbardziej popularną i taną, niezawodną w użyciu, a co zatem idzie — zostanie w kraju wiele milionów, wydawanych corocznie na sprowadzane rowery angielskie, niemieckie, austriackie, czy francuskie.

Co ważniejsza, nie mógł przecież odmówić ojcu prawa tęsknoty za aspiryną i antypiryną, które mu tak często były potrzebne.

Ileż to razy stary pan wzdychał:

Ach, gdybym to miał tabletkę aspiryny Bayera zarazbym wyzdrowiał...

Bez tej tabletki gorączkował, chorzał, drżał z dreszczów i cierpiał z powodu bólu głowy.

Stefan Żeromski
Przedwiośnie

ASPIRIN

w tabletkach.

Do nabycia we wszystkich aptekach.

KUPUJcie KRAJOWE
ROWERY

PAŃSTWOWYCH WYTWÓRNI UZBROJENIA
w WARSZAWIE.
Fabryka Broni w Radomiu.

Prenumerata kwart. zł. 3.50 wraz z przes. poczt. Cena numeru zł. 1.40. Konto P.K.O. Nr. 10020

Rękopisy bez podpisu i adresu autora nie będą przez Redakcję uwzględniane.—Rękopisów nadesłanych Redakcja nie zwraca.

Wydawca: Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Aleja Ujazdowska 37 m. 12. Telefon 101-20

Redaktor: Stanisław SEDLACZEK, P. o. Sekretarza Redakcji: Lech GRABOWSKI.

Administracja: Al. Ujazdowska 37 — 12; Tel. 101-20, od godz. 10 do 12. Konto P. K. O. 10.020.

Druk „LECH”, Warszawa, Koszykowa 33.

Oplata pocztowa opłacona ryczałtem.

NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Rok 8 (XII) Nr. 4.

W A R S Z A W A

Kwiecień 1930 r.

ROZKAZ NACZELNICTWA Z. H. P. I. 6 z dnia 18 marca 1930 r.

I. **Podziękowanie** — N. Z. H. P. wyraża serdeczne podziękowanie dhowi Albrechtowi Ks. Radziwiłłowi z Nieświeża, dhowi Ludwikowi Jodko-Narkiewiczowi, przewodniczącemu K. P. H. w Nieświeżu, dhowi staroście Jerzemu Czarnockiemu, członkowi tegoż Koła, za pomoc okazaną drużynom harcerskim w Nieświeżu; dhowi Stojowskiemu, opiekunowi VII dny im. Zawiszy Czarnego w Kaliszu, za gorliwą opiekę, rozłączaną nad tą drużyną; dhowi dr. Feliksowi Oyrzanowskiemu z Kutna za wydatną pomoc, okazywaną drużynom harcerskim lufta Kutnowskiego; p. Marji Kretkowskiej i p. Ignacemu Kretkowskemu z Baruchowa za pomoc w akcji obozowej — Męskiej Komendy Chor. Włocławskiej.

II. „Harc mistrz“ i „Wiadomości Urzędowe N. Z. H. P.“

Naczelnictwo ogłasza ponownie:

a) uchwałę V Zjazdu Walnego (Rocznik Harcerski, str. 204, p. 5c): „Zjazd Walny przypomina, że każdy podharc mistrz, harc mistrz, harc mistrz Rzeczypospolitej ma obowiązek prenu merowania lub nabywania „Wiadomości Urzędowych“ i „Harc mistrza“, oraz zyskiwania dla tych pism prenu numeratorów.

b) uchwałę XIII Zjazdu Naczelnej Rady Harcerskiej (Rocznik Harcerski, str. 204, p. 5b) „N. R. H. nakłada obowiązki: 1) na członków Rady Naczelnej, czynnych, na Komendy i Zarządy Kół Przyjaciół, oraz Kół Starszego Harcerstwa — prenu merowania „Harc mistrza“ po jednym egzemplarzu.

c) uchwałę IV Zjazdu Naczelnej Rady Harcerskiej (Rocznik Harcerski, str. 204, p. 5a) „N. R. H. stwierdza, iż „Harc mistrz“ jest organem centralnym Z. H. P. Każda drużyna jest obowiązana prenu merować go conajmniej w jednym egzemplarzu“.

Naczelnictwo poleca wszystkim instytucjom organizacyjnym, każdej we właściwym zakresie, skontrolowanie wykonania wyżej podanych uchwał i energiczne przyczynienie się do całkowitego ich zrealizowania. Dla drużyn niezamożnych należy znaleźć środki od Kół Przyjaciół na zaprenumerowanie „Harc mistrza“ i „Wiadomości Urzędowych“.

III. G. K. M. — N. mianuje hm. Antoniego Olbromskiego członkiem czynnym Głównej Kwatery.

IV. K. Ch. M. — Kielce. N. restytuuje Komendę Chorągwi w Kielcach, oraz zezwala na przeprowadzenie wyborów kandydata na Komendanta Chorągwi, w czasie Zjazdu Oddziału.

Kra k ó w. N. mianuje zastępcą Kom. Chor. hm. Aleksandra Jamrozka.

Mazowsze. N. mianuje zastępcą Kom. Chor. ph. Wojciecha Kołaczka.

Warszawa. N. przyjmuje do wiadomości, iż Kom. Chorągwi powierzył pełnienie obowiązków zastępców Kom. Chor. hm. Sosnowskiemu Witoldowi i Wróblewskiemu Zbigniewowi.

V. Zwolnienie z Z. H. P. — N. cofa na własną prośbę stopień instruktorski i zwalnia z Z. H. P.: hm. Florentynę Niewiadomską — Błaszczycową (Ch. Warszawska) i Jadwigę Ramotowską — Suszyńską (Ch. Pomorska).

VI. K. Ch. Z. — Kielce. N. mianuje p. o. Kom. Chor. hm. Józefinę Lapińską.

VII. Urlop — N. udziela urlopu do dnia 1.VII.1930 hm. Manswecie Koryncównie (Ch. Pomorska).

VIII. Przyjęcie K. P. H. — N. przyjmuje do Z. H. P. następujące K. P. H.: przy 11-iej m. d-nie, 14-iej m. d-nie w Warszawie, przy 6-iej m. d-nie w Toruniu, przy d-nie w Brzezinach Łódzkich, przy d-nie w Białej-Podlaskiej, przy d-nie w Turkowicach, w Garwolinie, przy 26 m. d-nie w Częstochowie.

IX. Harcerski Kodeks Honorowy. — Komisja Kodeksu Honorowego Naczelnej Rady Harcerskiej wzywa do nadsyłania poprawek do Harcerskiego Kodeksu Honorowego w terminie do dnia 1 maja r. b.

(—) Władysław Sołtan.
Przewodniczący Z. H. P.

(—) Jan Grabowski.
Sekretarz Generalny Z. H. P.

ROZKAZ NACZELNICZKI GŁÓWNEJ KWATERY ŻEŃSKIEJ I. 3 z dn. 24 marca 1930 r.

I. AKCJA LETNIA GŁÓWNEJ KWATERY ŻEŃSKIEJ.

1. **Zlot Starszyny Harcerskiej.** W dniach 12 — 25.VIII 1930 r. Główna Kwatera Żeńska zwołuje Zlot Starszyny (instruktorek i drużynowych). Komendantką Zlotu jest drużna Jadwiga Falkowska.

Na Zlocie utworzone będą drużyny: 1) gier polowych, 2) łączności, 3) obozownictwa, 4) terenoznawstwa, 5) krajoznawstwa, 6) przyrody, 7) sprawności ruchowej, 8) gospodarstwa obozowego, 9) sanitarna, 10) fotograficzna, 11) pokazów artystycznych. — Dokładny program każdej drużyny podany w Nr. 3-im „Skrzydeł“. (adres administracji: Warszawa, ul. Marszałkowska 111, drukarnia „Pionier“, konto P. K. O. 21850).

Koszt pobytu na Zlocie wynosi 25 zł. — Termin zgłoszeń do dn. 15.IV—1930.

2. **Kurs dla kierowniczek gromad zuchów.** Główna Kwatera Żeńska podczas wakacji letnich w roku bieżącym nie zamierza urządzać kursu dla kierowniczek gromad zuchowych, natomiast uważa za bardzo pożądane uwzględnienie przez Komendy Chorągwi działu pracy zuchowej na kursach instruktorskich.

Prosimy o nadesłanie do dn. 20 kwietnia wiadomości, czy Komendy Chorągwi zorganizują ten dział własnymi siłami, czy też proszą o pomoc G. K. Z.

3. **Kurs Wychowania Fizycznego.** Kurs W. F. odbędzie się w czasie od 1 lipca do 31 sierpnia b. r. na Pomorzu. — Komendantką obozu — drużna Helena Ter-Gazarówna, ref. W. F. Celem obozu - kursu jest: osobiste usprawnienie uczestniczek przez wszechstronny rozwój fizyczny, wyrobienie prawidłowej postawy, zręczności i estetyki ruchów; zdobycie wstępnych wiadomości z zakresu prowadzenia ćwiczeń ciele-

snych przez poznanie głównych podstaw teorii Wychowania Fizycznego i systematyki szczegółowej ćwiczeń metodycznych, gier i zabaw, ruchowych i sportowych.

Program kursu stanowić będzie część programu kursu dla „przodowniczek ćwiczeń cieleśnych“, — zatwierdzonego przez P. Urz. W. F. i P. W. — Całość programu została rozłożona na 2 lata; 2 obozy W. F.: I — latem 1930 r., II — latem 1931 r. i obejmie przedmioty teoretyczne i praktyczne.

Po ukończeniu kursu (2 obozy Wychowania Fizycznego), uczestniczki otrzymują świadectwa przodowniczek ćwiczeń cieleśnych, uprawniające do prowadzenia W. F.

Warunki przyjęcia: I) 16 lat skończonych, II) pisemne zobowiązanie się do pracy w dziedzinie W. F. w harcerstwie, III) zobowiązanie się do wzięcia udziału w obozie W. F. w roku przyszłym.

Oplata złotych 60 plus kosztu podróży, (uczestniczki dostaną 50% zniżki kolejowej).

Zgłoszenia należy nadsyłać do dn. 15.V.1930 r. przez Komendy Chorągwi.

4. **Obóz Wodny.** Główna Kwatera Żeńska urządza w czasie od 1 lipca do 10 sierpnia b. r. harcerski obóz wodny (pod namiotami) nad jeziorem Trockiem.

W programie oprócz normalnego życia obozowego nauka pływania, wiosłowania i żeglowania. Obóz ma za zadanie wykształcenie instruktorek wspomnianych sportów wodnych.

Koszt obozu wynoszą zł. 80 plus kosztu podróży, (uczestniczki otrzymają zniżki kolejowej).

Wymagania od kandydatek:

a) ukończonych lat 16.

b) zezwolenie rodziców lub opiekunów (dla niepełnoletnich).

hm. K. Kindler, hm. J. Stawecki, i hm. R. Zmacyński do Chor. Warszawskiej, ph. Z. Benc, z Chor. Wołyńskiej do Warszawskiej, ph. K. Rybarski z Chor. Krakowskiej do Wileńskiej, ph. W. Urban z G. K. M. (Zagranica) do Chor. Wileńskiej, ph. T. Cieplik, z Chor. Pomorskiej do Łódzkiej.

2) **Urlopy** ph. K. Berkowski do dnia 1.XI.1931 r., ph. L. Gabryelewicz do dnia 1.XI.1930 r. ph. A. Koźmiński do dn. 1.X.1931 r., ph. A. Maciejewski do dn. 1.XI.1930 r., ph. St. Szymański do dn. 1.XI.1930 r. wszyscy z powodu odbywania służby wojskowej.

VII. OZNAKA DZIESIĘCIOLECIA PRACY.

Klemens Anyżewski — Poznań, hm. Witold Bublewski — Warszawa, ph. Zdzisław Dziekoński — G. K. M., hm. Henryk Goc — Poznań, Tadeusz Jarem — Lwów, ph. Józef Krugiełka — Poznań, ph. Zygmunt Kapturski — Poznań, Jan Ławnicki — Warszawa, hm. Jan Makowiecki — Warszawa, hm. Józef Stawecki — Warszawa, Kazimierz Wojciechowski — Mazowsze, Sylwester Woźniak — Poznań, 39 Warszawska drużyna harcerska.

(—) Stanisław Sedlaczek Hm. Rp.
Naczelnik Głównej Kwatery

ROZKAZ NACZELNIKA G. K. M. 1.7 z dnia 20 marca 1930.

SKŁAD OSOBOWY GŁÓWNEJ KWATERY MĘSKIEJ.

Naczelnik Głównej Kwatery — Hm. Rp. Stanisław Sedlaczek.

Członkowie czynni rzeczywiści G. K. M. (kierownicy Wydziałów, patrz niżej, oraz:) druhowie: Roman Bniński, prof. Stanisław Ciecchanowski, Antoni Czaplinski, dr. Władysław Czaplinski, Robert Korybut - Daszkiewicz, Mieczysław Dybczyński, Henryk Glass, Adolf Heidrich, Tadeusz Maresz, Antoni Olbromski, prof. dr. Eugenjusz Piasecki, dr. Witold Sawicki, Tadeusz Sopoćko, prof. dr. Tadeusz Strumiłło, inż. Stanisław Wyrzykowski, Jerzy Zawadzki.

I. WYDZIAŁ OGÓLNY.

Kierownik Wydziału i I Przyboczny ph. Janusz Wierusz - Kowalski.

- Biuro G. K.** — prowadzi kier. wydz.
- Referat statutowo - regulaminowy** — prowadzi kier. wydz. — współpracują: hm. Wit Klonowicki, ph. Szymon Poradowski, hm. Al. Wronowski.
- Referat sprawozdawczy** — prowadzi kier. wydz. — współpracują: ph. L. R. Grabowski, Br. Rudziński i T. Sokołowski.
- Referat skarbowy** — hm. J. L. Leśniewski.
- Referat mniejszości** — prowadzi kier. wydz. — współpracują: hm. B. Polkowski i B. Jegorow.

II. WYDZIAŁ ORGANIZACYJNY.

Kierownik wydziału — inż. hm. Olgierd Grzymałowski.

- Referat Ogólny** prowadzi kier. wydz. — współpracuje ph. S. Poradowski.
- Referat środowisk kierowniczych** prowadzi kier. wydziału — współpracują: ph. K. Wojteczak i J. Bąbala.
- Referat wpisu drużyn** — ph. Sz. Poradowski współpracują: W. Martini i A. Nowak.
- Referat kontroli i pomocy pracy** — prowadzi kier. wydz. — wizytatorzy - członkowie czynni G. K. oraz: hm. Zieliński, ph. K. Czereyski, ph. Sz. Poradowski i ph. K. Wojteczak.
- Referat obozów** — ph. J. Wierusz - Kowalski — współpracują: J. Chyczewski, Br. Rudziński, I. Henrici, oraz w komisjach: „kwalifikacji obozów“ hm. T. Piskorski i hm. A. Wronowski a — „obozów na terenie K. O. P.“ A. Hirszbandt, podharemistrze, B. Olizar, E. Sikorski i J. Zamoyski.
- Referat pośrednictwa pracy** — kierownik vacat.
- Referat typów drużyn** — hm. Witold Sawicki.
- Referat Chorągwi Białostockiej** — ph. K. Czereyski — współpracują: ph. Fr. Czaplinski i Szulewicz.
- Referat Chorągwi Kieleckiej** — hm. J. Zieliński — współpracują: ph. Wł. Duchniak, ph. St. Kowaleczyk, ph. T. Ostrowski, i St. Brykalski.
- Referat Dżembori** — hm. T. Piskorski.

III. WYDZIAŁ KSZTAŁCENIA STARSZYZNY I OSOBOWY.

Kierownik Wydziału — hm. Aleksander Wronowski.

- Referat Ogólny** — prowadzi kier. wydz., współpracują: ph. K. Zielonka, K. Zieliński, i St. Szymański.
- Referat kursów związkowych i zimowych G. K.** — prowadzi kier. wydz. współpracują: Hm. Rp. Tadeusz Maresz (kurs korespondencyjny), hm. O. Grzymałowski, hm. E. Ryszkowski, hm. W. Sawicki.
- Referat kursów chorągwi** — prowadzi kier. wydz.

- Komisja osobowa** — przewodniczący hm. O. Grzymałowski, członkowie: harcymistrze: A. Olbromski, B. Polkowski, E. Ryszkowski, W. Sawicki, J. Sosnowski, A. Wronowski.
- Komisja dyscyplinarna** — przewodniczący dr. h. J. Zawadzki, członkowie: hm. J. L. Leśniewski, ph. Sz. Poradowski, hm. E. Ryszkowski, hm. A. Wronowski.

IV. WYDZIAŁ PROGRAMOWY.

Kierownik Wydziału — Hm. Rp. Stanisław Sedlaczek.

- Referat obozów stałych** — hm. Rp. T. Maresz.
- Referat obozów wędrownych i wycieczek** — hm. dr. Edward Muszalski.

Rada Krajoznawstwa i Przyrodnictwa — przewodniczy kier. wydz., członkowie dhowie: Jan Karpowicz, Edward Muszalski, Władysław Oleǳki, Tomasz Piskorski, Bolesław Polkowski, Józef Staśko, Leopold Węgrzynowicz i Józef Wnęk.

V. WYDZIAŁ STARSZEGO HARCERSTWA.

Kierownik Wydziału — hm. mag. Jędrzej Gierzych — współpracuje dz. h. Jerzy Zawadzki.

VI. WYDZIAŁ MIĘDZYNARODOWY.

Kierownik Wydziału i Komisarz Zagraniczny — hm. inż. Olgierd Grzymałowski.
Przedstawiciel Naczelnika G. K. M. przy organizacjach Skautów Belgijskich i Francuskich — hm. Tadeusz Sopoćko.

VII. WYDZIAŁ DRUŻYN POLSKICH ZAGRANICĄ.

Kierownik Wydziału — hm. Jan Trzpił.

VIII. WYDZIAŁ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO.

Kierownik Wydziału — hm. Władysław Oleǳki.

- Referat Ogólny** — prowadzi kier. wydz., współpracuje ph. H. Łukaszewski.
- Referat drużyn morskich** — hm. Witold Bublewski.
- Referat kursów w. f.** — hm. Czesław Rębowski.
- Referat programowy** — hm. Marjan Krawczyk.
- Referat łucznictwa** — ph. Zygmunt Brzeski.

IX. WYDZIAŁ PRZYSPOBIENIA WOJSKOWEGO.

Kierownik Wydziału — hm. por. Julian - Lucjan Leśniewski.

- Referaty:** programowy, zawodów o programie p. w., obozów harc. p. w., kontroli prac p. w. w Chorągwiach, wizytacji, reprezentacji Z. H. P. w Polskim Związku Małokalibrowym i Polskim Związku Łuczników — prowadzi kier. wydz.
- Referaty:** organizacyjny, wyszkoleniowy, oddziału p. w. ewidencji statystyki, sprawozdawczy, gospodarczy i ogólny — ph. Roman Zawisłański, współpracuje J. Blum.
- Referaty** strzelecki, instruktorskich kursów strzeleckich, obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej, oraz przeciwpowodziowej.

X. REFERAT PROPAGANDY.

Kierownik — hm. Eugenjusz Ryszkowski
współpracują: Władysław Czarniecki, ph. Z. Dziekoński, ph. L. R. Grabowski, E. Konopacki.

(—) St. Sedlaczek
Naczelnik Głównej Kwatery M.

Wydawca: Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Aleja Ujazdowska 37 m. 12. Telefon 101-20
Redaktor: Stanisław SEDLACZEK, P. o. Sekretarza Redakcji: Lech GRABOWSKI (odpowiedzialny za korektę).
Administracja: Al. Ujazdowska 37 m. 12; tel. 101-20, od 10 do 12. Konto P. K. O. 10020.